

У ексклузивном разговору за Глас Америке, првом од када је Косово у фебруару прогласило независност, председник Србије Борис Тадић изражава задовољство одјецима свог наступа на Генералној скупштини Уједињених нација и цени да Србија, одредивши се за решавање спора око косовског статуса дипломатским путем, подиже свој кредибилитет у међународној заједници.

Тадић: “Ја сам увек уздржани оптимиста, дакле док не буде готова наша утакмица у Генералној скупштини УН не треба да се радујемо, имали смо много лоших искустава претходних година, кад смо очекивали подоста, па губили у последњим тренуцима. Треба све да учинимо да наша резолуција прође на Генералној скупштини УН. Негде почетком октробра ће бити гласање, са председником Дескотом разговарао сам да се што пре стави на дневни ред на гласање наша иницијатива. Верујем да, уколико успемо, то ће отворити нову страницу решавања косовског проблема. Истовремено, наше отварање теме значаја међународног права ће у УН дати додатну снагу процесу реформи и на крају би наш начин решавања косовског проблема могао да буде модел за све сличне конфликте у свету. Тиме Србија подиже свој међународни кредибилитет и једну кризну ситуацију решава мирним и дипломатским путем, као што смо обећали грађанима на прошлим изборима. Показали смо да конфликтну ситуацију можемо решавати не само новим деструкцијама и сукобима и насилном политиком, већ употребом много разумнијих и за свет прихватљивијих средстава.

Глас Америке: Да ли сте у билатералним сусретима стекли утисак о томе какав је одјек имала ваша порука?

Тадић: “Има велики одјек, управо сам разговарао са председником Филипина, господјом Аројо, Филипинци су подржали нашу резолуцију и приступ. Ми смо несумњиво у бољој ситуацији него прошле године, ово је четврта година да долазимо на Генералну скупштину УН и читава наша делегација има осећај бољег приступа осталих земаља начину на који ми решавамо проблеме. Имамо кудикамо већи кредибилитет у међународној политици, али то није довољно. Ми смо годинама били под великом пресијом. И данас смо - многе земље, посебно оне утицајне, имају велике дилеме да ли да подрже резолуцију и ми ћемо се борити до последњег тренутка. Већ смо постигли успех да је резолуција на дневном реду генералне дебате, али то није довољно, нама треба конкретна примена, да се са политичке арене читава тема Косова пребаци на правно поприште где су наши аргументи кудикамо јачи. Ја сам уверен да - ако прође наша иницијатива и усвоји се резолуција - да ћемо имати велике шансе у Међународном суду правде, што отвара кудикамо веће могућности.

Глас Америке: Које аргументе користите у билатералним сусретима са шефовима суседних земаља који размишљају о признавању независности Косова?

Тадић: “Упркос подношењу резолуције, није прошла опасност да неке земље признају

независно Косово, чак и током Генералне скупштине УН. Притисак на земље које се нису изјасниле је изузетно велик, зато што признање независног Косова, што је илегални акт, постаје политички пројекат веома важан за администрације које су иза таквог акта стале. Ниједна земља не жели да се докаже да није била у праву и то ће бити велико искушење за нашу спољну политику. Што се тиче суседних земаља, Црне Горе и Македоније, на њих се врши снажан притисак.

У новим околностима, када се отвара могућност расправе у Међународном суду, ниједна земља нема суштински разлог да жури и има једноставно објашњење да треба сачекати одлуку прво Генералне скупштине, а затим вероватно Међународног суда. Нема разлога да се прихвати притисак на политичком терену кад се читава тема пребацује на правни терен. Немам разумевања за евентуално признање Косова и Метохије ниједне земље на свету, посебно у новим околностима наше иницијативе, а изнад свега немам разумевања за такво признање суседних држава. Једна ствар је када удаљена држава као што је Самоа призна Косово, а потпуно друго кад то уради суседна земља са којом се ми граничимо, јер то развија многа друга питања. За Србију и мене као председника, признање Косова и Метохије је мешање у наше унутрашње ствари, јер Косово је наше интерно питање. Оно јесте интернационализовано, али Косово је део Србије, ми ћемо наставити на тај начин да водимо политику и нећемо одустати од нашег територијалног интегритета. Када суседне земље учине акт евентуалног признања Косова, задрле су дубоко у унутрашње ствари Србије и онда се поставља питање на који начин Србија одговара на такав акт. Ја не желим да Србија буде у ситуацији да мора да одговори, желим најбоље могуће односе са суседима, имали смо тешке дане 90-их година, онда велике напоре у правцу помирења и сарадњи са Хашким трибуналом, учинили смо много последњих година и можемо бити поносни на билатералну сарадњу са суседним државама. Србија је допринела стабилизацији суседних држава. Ако би сада нека од њих признала независност Косова она би доприносила дестабилизацији Србије. То Србија не би могла да прими без одговора.

Наравно ми никада више нећемо водити ратове, нећемо дестабилизovati друге државе али ћемо се понашати као достојанствена земља која брани свој дигнитет и интегритет. Моја молба црногорском и македонском руководству је да узму у обзир ову чињеницу. То сам данас у разговору са председником Црвенковским, јуче са председником Вујановићем отворено рекао. Ми имамо разумевања за притиске са којима се државе у суседству суочавају, али ми смо и за њих отворили могућност једног коректног понашања и третмана косовског проблема управо отварајући правну страницу овог питања.

Глас Америке: У ком смеру видите да ће се развијати односи са САД, који су сада можда на најнижем нивоу од 1999. Америка, као што знамо, третира Косово као посебан случај и признаје његову независност. Да ли ће ова иницијатива додатно погоршати односе са Вашингтоном?

Тадић: Ми косовско питање и наше интересе на Косову не можемо одбранити без другачијег разумевања тог проблема од стране САД. Не очекујем да ће оне вратити своју одлуку на почетак, и мало је земаља у историји учинило тако нешто. Бивша Југославија је то учинила са западном Сахаром, или Македонија са Тајваном, али је тешко очекивати да велика земља као САД учини реверзибилним своју одлуку. Но, САД

Потребно је развити прагматичне односе са САД

Пише: Ботрис Тадић

среда, 24 септембар 2008 10:54

већ другачије приступају том проблему на Генералној скупштини. То је већ велика ствар, али верујем да након избора у САД можемо отворити нову страну у нашим билатералним односима и можемо рећи - оно што се догодило догодило се, тражимо нову шансу. Ми не можемо одбранили наше интересе без другачијег разумевања САД. Уз велико поштовање принципијелне позиције Русије, чију подршку очекујем у наредном периоду, морамо бити свесни да нам је потребно подршка и разумевање других великих сила, ту имамо Кину као важну земљу у Савету безбедности, али се не може без САД, и такву политику морамо водити, крајње прагматично креирати наше билатералне односе са највећом светском силом а то су САД.

Глас Америке: Дошли сте у периоду велике економске кризе, а знамо да има планова да разговарате са инвеститорима. Каква су очекивања на том плану?

Тадић: Генерална скупштина УН се одржава у данима када се свет мења, можда за неколико дана свет неће бити исти са становишта финансијске стабилности. Збивања на Вол Стриту узбуђују не само финансијске стручњаке, већ све шефове влада и председнике који учествују на генералној скупштини. Ту дебату смо водили и јуче на пријему код председника Џорџа Буша, ја сам водио комплексну дебату на тему финансијске дестабилизације светске економије.

Сви се надамо да ће ова криза стати и да рецесија неће бити галопирајућа у већини земља света јер би то оставило консеквенце на привреди и код нас. Наши грађани који мисле да рецесија и криза на берзама у САД не би имала негативног ефекта на нашу економију се варају – одмах би имало негативног ефекта и нико се томе не може радовати. Светска економија зависи од збивања на берзанским процесима у овом делу света. Ја само могу да се надам да ће се пронаћи решење, али морамо бити спремни на промене. Ово је била добра прилика да објаснимо грађанима у Србији да наша земља зависи од међународних процеса, да не живимо сами на свету, да све што се дешава на Вол Стриту или у Пекингу погађа и Србију. Ми смо мала земља али имамо потенцијал да се суочимо са проблемима ако водимо паметну политику.

ВОА, Њујорк, 24.09.2008